

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 29. dubna 2020, na svátek sv. Kateřiny Sienské
Biblická čtení: 1Jan 1,5 - 2,2; Ž 103; Mt 11,25-30

Milé sestry, milí bratři,

běh všedních dnů doby velikonoční jakož i všednodenní biblickou četbu na pokračování dnes přerušuje svátek svaté Kateřiny Sienské, panny a učitelky církve, patronky Evropy. Je to ale přerušení krásné a milé, protože dnešní světice je – bez nadsázky – obdivu a úcty hodná. Proto se jí nechme vyrušit a zkusme zaměřit svou pozornost právě na ni, na její život, snad s otázkou, v čem k nám promlouvá i do naší doby a nynější situace.

Se svatou Kateřinou se dostáváme do dob velmi neklidných, do dob, kdy situace církve (také) nebyla vůbec ideální. Nacházíme se ve druhé polovině 14. století. Jsou to časy nejen obecné krize pozdního středověku, ale mnoha konkrétních krizových jevů v církvi: V mnoha oblastech se pomyslné nůžky mezi ideálem evangelia a způsobem života leckterých křesťanů ve společnosti, která se považuje za celokřesťanskou, stále více rozevírají. A nejen to, je to i doba různého vnitřního rozdělení církve, doba stálého míšení „trůnu a oltáře“, kdy papežové jsou od začátku století v područí francouzských králů a místo nad hrobem svatého Petra v Římě sídlí v Avignonu; zkrátka a dobře, je to doba velmi neklidná a rozháraná, doba skutečné krize.

I tehdy se ale pochopitelně děje i mnoho dobrého a svatého. A právě svatá Kateřina je jedním z nejzářnějších příkladů tohoto svatého dění, světla, probuzeného v době mnoha stínů. O jejím životě toho víme relativně dost, zejména díky informacím, které máme od jejího dlouholetého duchovního průvodce a rádce, dominikána Rajmunda z Kapuy.

Kateřina pocházela ze Sieny, kde se narodila ve zchudlé šlechtické rodině 25. března roku 1347 jako druhá nejmladší z pětadvaceti dětí (řada z nich pak zemřela na mor). Již od svých šesti let měla různé mystické vize, mystická vidění a již rok nato učinila slib celoživotního panenství. Rozhodla se vzdorovat přání rodiny ji provdat, chtěla žít velmi přísným asketickým a zasvěceným životem. To se jí podařilo a ve svých šestnácti letech vstoupila k dominikánkám (konkrétně k jednomu ženskému řeholnímu uskupení sester dominikánek, které žily a působily ve světě). I nadále žila velmi bohatým duchovním životem, měla řadu dalších mystických vizí i mystických darů. O svých vizích, týkajících se zvláště neutěšeného stavu církve, mluvila relativně často a svá vidění také diktovala k zápisu. Mystické dary dané jen jí, zejména dar stigmat, se však snažila před světem z pokory naopak úzkostlivě skrývat. Brzy se stala velmi vyhledávanou rádkyní; chodili za ní mnozí, od mocných tehdejšího světa až po nejprostší současníky. Šlo jí zvláště o reformu a jednotu církve a smír zneprátelených stran; diktovala dopisy a veřejně i soukromě promlouvala k mnohým. Svým apelem přispěla dokonce k návratu papeže z Avignonu do Říma a následně se snažila zabránit schismatu dvojpapežství (což se jí bohužel nepodařilo). Ač se v dětství nenaučila číst a psát, nadiktovala téměř čtyři sta dopisů a svůj vrcholný mysticko-teologický spis *Dialog o Boží prozřetelnosti*. Stigmata, která zázračně dostala ve svých osmadvaceti letech o u kterých Krista prosila, aby je na ní před světem skryl, Kristus skutečně učinil neviditelnými: Kateřina nesla jejich bolest, ale nikdo jiný, snad krom zpovědníka Rajmunda, o nich nevěděl. Viditelná se stala na jejím těle až po její smrti, až po oddělení duše do nebe. Ta nastala 29. dubna 1380 v Římě. Tam je také pohřbená, v překrásném kostele Santa Maria sopra Minerva. Svatorečená byla roku 1461, roku 1970 prohlášena za učitelku církve a 1999 (ještě spolu se sv. Brigitou Švédskou a sv. Edith Stein, Terezií Benediktou od Kříže) za patronku Evropy.

Celý život svaté Kateřiny Sienské, od začátku až do konce, je podivuhodný a podivuhodně krásný, o čemž svědčí i pozornost, jaké se jí – ženě ve středověké společnosti – už v době jejího života dostalo. Je tak bezpochyby mnohé, snad vše, na svaté Kateřině, co je doslova pozoruhodné. Jsou to však možná především tři charakteristiky jejího života, které by nás mohly oslovit, ba by nás měly přímo zasáhnout: Zaprvé je to Kateřinina láska k církvi,

zadruhé to, jak se snažila své mimořádné dary využít pro dobro ostatních, a zatřetí, jak dokázala jiné své mimořádné dary (stigmata) s velkou pokorou před světem skrýt.

Láska k církvi jakožto tělu Kristovu je bezpochyby v pozadí všech reformních snah svaté Kateřiny Sienské, je motivací a silou jejích činů, je dobře čitelná z jejích dopisů na všechny strany. Kateřina milovala církev a žila pro ni, a to právě v dobách, kdy stav její lidské stránky byl v mnohém velmi neutěšený.

I my žijeme v době, kdy lidská stránka (naší katolické) církve a vztahy mezi námi (katolickými křesťany), jsou v lecčem také neutěšené, v jistém smyslu možná ještě více než v polovině 14. století. Proto nám Kateřinina láska k církvi může být skutečnou inspirací: Milovat církev jako prostředí Kristovy přítomnosti a působení ve světě, jako jeho tajemné tělo, ale i jako společenství (různě slabých) bratří a sester kolem Pána. A také se snažit naslouchat jejímu učení v otázkách víry a mravů.

I to ke katolickému chápání církve patří, to žila svatá Kateřina a my bychom si z ní měli vzít příklad. V jednom z jejích dopisů dokonce čteme: «I kdyby na papežský stolec usedl sám ďábel, je třeba ho poslechnout, ne kvůli jeho osobě, ale kvůli Bohu». Něco takového se ovšem, Bohu díky, ještě nikdy nestalo a my se navíc můžeme radovat, že žijeme v době, kdy v posledních desetiletích na papežském stolci zasedli vlastně sami světci, včetně současného papeže Františka.

Kateřina dostala celou řadu mimořádných darů a podivuhodně dobře dokázala rozlišit, co má využít k dobru církve, světa a druhých lidí, a co má přede všemi raději skrýt, také k jejich (i svému) dobru. Co měla využít – svá vidění, své schopnosti – , skutečně využila, dala je všanc ke slávě Boží a k dobru lidí. Co měla skrýt – svůj tajemný osobní podíl na Kristově kříži, který mohl být k její vlastní slávě, stigmata – , to také pokorně skryla, nechala samotným Kristem učinit neviditelným.

I to je nesmírně inspirativní, zvláště pro naši dobu a situaci, ve které se všichni nyní nějak nacházíme, a pro dobu, která ještě přijde. Dát všanc, nabídnout ke službě to, co nabídnout můžeme a máme; své síly, schopnosti, talenty, svůj čas, své poznání Boha, ale třeba i svou lidskou blízkost, své přátelství; neuzavřít se do sebe, o něco dobrého se snažit, snažit se být ku prospěchu druhým, světu, církvi a potažmo Božímu království. Toho je vždy potřeba, zvláště pak v dobách kritických.

Ale také dokázat skrýt, co by možná bylo jen ke slávě naší, anebo co by druhé jen zbytečně a neúměrně zatížilo, včetně nějakých našich „stigmat“, bolestí. Jistěže, o bolestech je třeba i mluvit, „sdílená bolest je poloviční“ se někdy říká. Ale jsou i takové kříže, „stigmata“, bolesti, které prostě můžeme skrýt, nemusíme se s nimi chlubit, nemusíme jimi zatěžovat druhé už beztak zatížené, můžeme je nést jako tajemný podíl na kříži Kristově, jako ono Pavlovo «doplňování toho, co zbývá do plné míry Kristových útrap, a to za jeho tělo, církev». Jistě i tak nějak svatá Kateřina chápala stigmata svá...

To vše ovšem vyžaduje velikou lásku a velikou pokoru zároveň. Svatá Kateřina Sienská je měla, a proto byla a je velkou a svatou ženou, jednou z nejpodivuhodnějších, jaké kdy po zemi chodily.